

Europese Commissie
de heer N.G. Van der Pas
Directeur-Generaal Onderwijs en Cultuur
Wetstraat 200
1049 Brussel

Herrmann-Debrouxlaan 48
B-1160 Brussel

Datum 14 juli 2003
Kenmerk 15101
Blad 1/18
Bijlage(n) 1
Betreft Herziening Richtlijn Televisie zonder Grenzen
C.c. OCW

Auteur J.C. Mebes
Telefoon +32.2.6791615
Fax +32.2.6791778
jc.mebes@minbuza.nl

Zeer geachte heer Van der Pas,

Graag doe ik U hierbij de reactie van de Nederlandse autoriteiten toekomen op de discussiedocumenten, die de Commissie in het kader van de herziening van de Richtlijn Televisie zonder Grenzen heeft gepubliceerd.
Een Engelse vertaling van de reactie volgt binnenkort.

De Permanente Vertegenwoordiger,
namens deze,

J.C. Mebes
Ambassaderaad

NEDERLANDSE REACTIE RICHTLIJN 'TELEVISIE ZONDER GRENZEN'

Algemeen

Ter voorbereiding van de Nederlandse reactie zijn twee hoorzittingen georganiseerd waarin betrokken partijen hun opmerkingen konden maken ten aanzien van de verschillende thema's zoals opgenomen in de discussiedocumenten van de Commissie.

Reikwijdte

Nederland is van oordeel dat de technologische- en marktontwikkelingen nog teveel in beweging zijn om op dit moment over te gaan tot verbreding van de reikwijdte. In algemene zin is Nederland van oordeel dat van een verbreding van de reikwijdte eerst sprake kan zijn indien het gebruik van nieuwe media dezelfde kenmerken heeft als het gebruik van televisie, te weten een groot bereik én een hoge impact door de combinatie van beeld en geluid. Op dit moment is dat niet het geval.

Wel is Nederland van oordeel dat de ontwikkelingen nauwgezet moeten worden gevolgd. Nederland is er daarom voorstander van dat de Commissie in haar tweejaarlijks verslag over de toepassing van de richtlijn ook over de veranderingen in het mediagebruik in de lidstaten rapporteert. Mede naar aanleiding van die rapportages kan beoordeeld worden of een verbreding van de reikwijdte noodzakelijk is.

Pluralisme

Overweging 16 stelt dat het voor de toepassing van deze richtlijn van essentieel belang is dat erop wordt toegezien dat geen maatregelen worden genomen die het ontstaan van machtsposities bevorderen waardoor het pluralisme en de vrijheid van informatie op de televisie en in de nieuwsmedia in het algemeen wordt beperkt. Nederland acht het noodzakelijk dat de Commissie in haar verslag rapporteert over de ontwikkelingen in de Europese lidstaten op dit gebied en znodig met voorstellen komt ter waarborging van het pluralisme en de vrijheid van informatie. Dit sluit tevens aan bij de wens van het Europees Parlement om de Commissie een actievere rol te laten vervullen bij het toezien op ontwikkelingen die machtsconcentraties bevorderen en het pluralisme kunnen beperken.

Onafhankelijkheid van de informatievoorziening

De richtlijn zou meer aandacht kunnen schenken aan basisregels ten aanzien van de onafhankelijkheid van de informatievoorziening. Momenteel kent de richtlijn een sponsorverbod voor nieuws en actualiteitenprogramma's. Het verdient aanbeveling dit sponsorverbod uit te breiden naar politieke programma's en

consumenteninformatieprogramma's, omdat ook daar het geven van onafhankelijke en objectieve informatie voorop dient te staan.

Nederland stelt tevens voor om in de richtlijn voor omroeporganisaties een verplichting op te nemen om een redactiestatuut op te stellen ter waarborging van de journalistieke/programmatische onafhankelijkheid van de medewerkers. Ook verdient het aanbeveling de eigen verantwoordelijkheid van omroepen voor vorm en inhoud van hun programma's in de richtlijn expliciet tot uitdrukking te brengen.

REACTIE OP DE THEMA'S IN DE DISCUSSIEDOCUMENTEN:

THEMA 1 EVENEMENTEN VAN AANZIENLIJK BELANG VOOR DE SAMENLEVING

1. Doelstelling artikel 3a

Doelstelling van artikel 3a is een brede toegankelijkheid van evenementen van aanzienlijk belang voor de samenleving. Nederland acht deze doelstelling van bijzonder belang. Culturele- en sportevenementen die van groot belang zijn voor een nationale samenleving moeten voor alle lagen van de bevolking op televisie toegankelijk zijn. Daarbij wordt rekening gehouden met de belangen van betrokken partijen.

Het derde lid van artikel 3a biedt een belangrijk Europees kader, namelijk het voorkomen van omzeiling van nationale evenementenregelingen.

De Commissie stelt in het vierde verslag over de toepassing van de richtlijn dat artikel 3a naar tevredenheid functioneert. Nederland ondersteunt die zienswijze. Het artikel is effectief en een juist instrument om de doelstelling te bereiken. Het artikel dient derhalve bij een herziening te worden gehandhaafd.

2 en 3. Wederzijdse erkenning en referentiedatum

De wederzijdse erkenning en de referentiedatum zoals opgenomen in het derde lid van artikel 3a leiden volgens Nederland niet tot wezenlijke problemen.

4. Consultatie en arbitrage

Nederland acht een Europese regeling inzake de wijze van consultatie van betrokken partijen niet wenselijk. Iedere lidstaat heeft zijn eigen manier om betrokken partijen (bij de totstandkoming van wetgeving), op een duidelijke en transparante wijze, te consulteren. Die vrijheid moeten lidstaten behouden.

Nederland acht tevens regelgeving inzake arbitrage of '*mediation*' op EU niveau niet wenselijk. Een arbitrageprocedure is nodig in situaties waarin geen enkel open net de uitzendrechten van een op een lijst geplaatst evenement wil of kan kopen. In dat geval zou een betaalkanaal de rechten alsnog kunnen verwerven en op basis van een ontheffing het evenement uit mogen zenden. Een arbitrageprocedure dient dan om vast te stellen of er sprake was van redelijke voorwaarden, waaronder een redelijke ('*faire*') prijs.

In Nederland is niet gekozen voor een ontheffingsmogelijkheid en daarmee ook niet voor een arbitrageprocedure. De argumenten daarvoor zijn de volgende. Het is niet aan te nemen dat alle open netten tegelijkertijd geen belangstelling voor een op de lijst geplaatst evenement zullen hebben, omdat het evenement op zichzelf niet interessant genoeg zou zijn om uit te zenden. Het ene evenement op de lijst zal (commercieel of

maatschappelijk) interessanter zijn dan het andere, maar het zijn allemaal evenementen die van aanzienlijk belang voor de samenleving zijn, dus veel interesse genereren en daarom begerenswaardige programma's zijn.

Dan bestaat nog de mogelijkheid dat een gebrek aan belangstelling van de open netten voortkomt uit het feit dat het bedrag dat voor de uitzendrechten van het evenement betaald moet worden te hoog gevonden wordt. De vraag is of voor die gevallen een ontheffingsmogelijkheid geboden moet worden en wat de gevolgen daarvan zijn. Een ontheffingsmogelijkheid zou kunnen leiden tot calculerend gedrag en daarmee tot omzeiling van de evenementenregeling. Rechthebbenden kunnen, in de wetenschap dat een beroep op de ontheffingsbepaling gedaan kan worden, de prijs dusdanig hoog stellen dat het voor een open net redelijkerwijs niet meer mogelijk is om de rechten te kopen. Daarnaast kan de situatie ontstaan dat een niet-open net in het licht van een mogelijke ontheffing meebiedt op rechten van een op de lijst geplaatst evenement. Dat heeft weer als consequentie dat de prijs opgedreven wordt waardoor open netten wellicht niet meer in staat zijn om die prijs te kunnen betalen. Om dit te voorkomen zou in de ontheffingsbepaling opgenomen moeten worden dat geen enkele open netzender de rechten wil verwerven *tegen redelijke voorwaarden*. Of er sprake is van redelijke voorwaarden, waaronder de prijs, is echter moeilijk te bepalen. Is een redelijke (marktconforme) prijs het bedrag dat een niet-open net (betaalender) voor de uitzendrechten wil bieden of moet gekeken worden naar het bedrag dat de open netten zouden hebben willen bieden of hebben geboden? Daarnaast spelen kijkcijfers een rol en daarmee samenhangend de te verwachten opbrengsten van reclame- en sponsorgelden, los van strategisch marktgedrag dat weer tot andere prijzen aanleiding kan geven.

Nederland acht een ontheffingsmogelijkheid, samengaand met een arbitrageprocedure, op bovengenoemde gronden onwenselijk en niet uitvoerbaar.

5. De rol van de Commissie

Nederland is niet voor een wijziging van de procedure zoals opgenomen in artikel 3a, in de zin van het creëren van een formele beslissingsbevoegdheid van de Commissie. In de huidige situatie toetst de Commissie een nationale regeling aan het Gemeenschapsrecht (een '*preliminary check*'). Bij een positieve uitkomst volgt een brief vergelijkbaar aan een '*comfort letter*'. Als de Commissie van mening is dat een nationale regeling niet in overeenstemming is met het Gemeenschapsrecht en de lidstaat voert de door de Commissie gewenste wijzigingen niet door, dan kan de Commissie een inbreukprocedure starten op basis van artikel 226 van het EG-Verdrag. Dat is volgens Nederland de juiste procedure.

Het creëren van een formele beslissingsbevoegdheid is volgens Nederland niet wenselijk. Het gevolg daarvan is dat bij een negatief besluit van de Commissie de lidstaat zelf in actie moet komen. Dat vindt Nederland een onjuiste procedure. Uitgangspunt van Nederland is dat het aan de lidstaat zelf is om te bepalen welke evenementen van aanzienlijk belang voor de eigen nationale samenleving zijn.

Aanvullende opmerking:

“Europese lijst”

Tijdens de hoorzitting in Brussel kwam de vraag aan de orde of een Europees brede lijst wenselijk zou zijn. Die zou dan nationaal aangevuld kunnen worden. Een Europees brede lijst acht Nederland niet wenselijk en ook praktisch gezien onmogelijk vast te stellen. De op dit moment vastgestelde lijsten van enkele lidstaten tonen al aan hoeveel verschillen er zijn. Die verschillen tussen lidstaten zitten zelfs in evenementen die in de overwegingen van de richtlijn als voorbeeld worden genoemd: het WK en EK voetbal. Sommige lidstaten hebben het gehele eindtoernooi op hun evenementenlijst geplaatst en anderen bijvoorbeeld alleen de wedstrijden van het nationale team en de finale. Het Europees Parlement stelde destijds ook een Europese lijst voor maar daar waren zowel de lidstaten als de Commissie geen voorstander van.

THEMA 2 PROMOTIE VAN DE CULTURELE DIVERSITEIT EN DE CONCURRENTIEKRACHT VAN DE EUROPESE PROGRAMMA-INDUSTRIE

Algemeen

Nederland hecht er waarde aan dat de richtlijn ook positieve maatregelen bevat, zoals dit stimuleringsinstrument voor de Europese audiovisuele industrie.

De huidige regelgeving in de richtlijn is het resultaat van een afweging van verschillende belangen. Nederland is daarom voorstander van het handhaven van de huidige tekst.

Nederland betreurt het dat de studie over dit onderdeel van de richtlijn is vertraagd en wacht deze met grote belangstelling af.

I. Uitzenden van een meerderheidsaandeel Europees werk (artikelen 4 en 6)

Nederland is van mening dat de huidige regelgeving in artikel 4 van de Richtlijn t.a.v. Europees werk volstaat en pleit ervoor deze te handhaven.

Zoals de Commissie in haar discussiedocument reeds aangeeft hebben lidstaten de mogelijkheid om nationaal striktere regelgeving te hanteren. Ook Nederland heeft van deze mogelijkheid gebruik gemaakt. In Nederland bestaat naast het quotum Europees product een quotum Nederlandstalig product van 50% voor de publieke omroep en 40% voor de commerciële omroep. Nederland pleit voor het in stand houden van de mogelijkheid voor nationale maatregelen om de audiovisuele markt te stimuleren. Het blijkt dat er bij het publiek een grote vraag is naar nationaal product.

Tijdens de nationale consultatie over dit onderdeel van de Richtlijn kwam naar voren dat het lastig is om de circulatie van Europese werken te bevorderen. Als mogelijke oplossing kwam de optie van een sub-quotum voor niet-nationaal Europees werk ter sprake. Nederland is echter van mening dat op dit moment onvoldoende duidelijk is of een dergelijk sub-quotum wel het gewenste effect heeft. Bovendien leidt een sub-quotum tot extra regelgeving en toezichtskosten, hetgeen Nederland ongewenst acht. De definitie van Europees werk in de huidige richtlijn kan gehandhaafd blijven. Harmonisatie van de verschillende bestaande definities acht Nederland op dit moment niet noodzakelijk, omdat er geen aantoonbare problemen zijn met de implementatie hiervan. In Nederlandse regelgeving (Beleidsregels programmaquota van het Commissariaat voor de Media, 18 december 2001) is een definitie van Europees product opgenomen.

II. Europese werken van onafhankelijke producenten

1. Artikel 5

In artikel 5 is vastgelegd dat lidstaten minstens 10% van hun zendtijd, of 10% van hun programma-budget (dit is een keuze van de lidstaat), besteden aan Europese werken

geproduceerd door onafhankelijke producenten. Nederland is van mening dat met de huidige regelgeving in artikel 5 de juiste balans is gevonden tussen de belangen van de omroepen enerzijds en de onafhankelijke producenten anderzijds.

2. Definitie onafhankelijk product

De onafhankelijke producentenmarkt heeft zich ontwikkeld tot een divers geheel met spelers die qua formaat zeer verschillen. Bovendien bestaan er verschillen tussen de nationale markten van de lidstaten. Nederland hecht daarom ook in dit geval waarde aan de mogelijkheid voor lidstaten om nationaal verdergaande regelgeving toe te passen.

Voor de publieke omroep is in Nederland een quotum onafhankelijk product vastgesteld van 25%. Het 'adequate aandeel van recente werken' is in de Nederlandse regelgeving nader gespecificeerd: tenminste een derde deel van het aandeel onafhankelijk product dient niet ouder te zijn dan 5 jaar.

Nederland is geen voorstander van een geharmoniseerde Europese definitie van het begrip 'onafhankelijk product' of 'onafhankelijke producent', maar vindt dat dit op niveau van de lidstaten moet worden ingevuld. In Nederland is dit nader gespecificeerd in de Beleidsregels programmaquota van het Commissariaat voor de Media van 18 december 2001.

III Media Chronology (artikel 7)

Nederland is tevreden met de huidige formulering van artikel 7. Het basisprincipe is dat rechtenhouder en omroep zelf in overeenkomsten afspraken vastleggen over de termijnen voor de exploitatie van films. Nederland is van mening dat de tekst van de Richtlijn op dit punt gehandhaafd dient te blijven.

THEMA 3 RECLAME, SPONSORING EN TELEWINKELLEN

1. Definities (artikel 1)

“Televisiereclame”

Het is wenselijk bij de definitie van reclame rekening te houden met het onderscheid tussen reclameboodschappen in reclameblokken (huidige definitie ‘televisiereclame’ in de Richtlijn), en de televisieregistratie van reclame op de locatie van (sport)evenementen.

“Sluikreclame”

Het verdient aanbeveling het begrip ‘misleiding’ uit de definitie te schrappen. De huidige definitie is in de handhavingspraktijk moeilijk toepasbaar omdat deze ertoe leidt dat er geen sprake is van sluikreclame zodra de kijker zich van bewust is van commerciële beïnvloeding van een programma. Het onderdeel ‘oogmerk om reclame te maken’ wordt voldoende geacht.

“Sponsoring”

De huidige definitie van ‘sponsoring’ geeft in de praktijk aanleiding tot de constructie dat particuliere ondernemingen hun financiële bijdragen aan de productie van televisieprogramma’s doen toekomen via een dochteronderneming die als audiovisueel producent activiteiten ontplooit. Dit dochterbedrijf verricht met name audiovisuele activiteiten op het gebied van reclame en merchandising voor het moederbedrijf, met als gevolg dat dergelijke bijdragen moeilijk als sponsoring kunnen worden aangemerkt. Dit pleit voor een zodanige definitie van sponsoring dat dergelijke bijdragen in de toekomst wel als sponsoring kunnen worden aangemerkt.

2. Kwalitatieve reclamenormen (artikel 12) / minderjarigen (artikel 16)

Nederland is van mening dat de huidige bepaling voldoet en heeft geen behoefte aan wijzigingen.

3. Vorm en presentatie (artikel 10)

Nederland is van mening dat de huidige bepaling voldoet en heeft geen behoefte aan wijzigingen.

4. Integriteit van av produkties (artikel 11)

Ter bescherming van de integriteit van de audiovisuele produkties stelt artikel 11, lid 3, beperkingen aan het aantal onderbrekingen. Door de opneming van deze bepaling

onder hoofdstuk IV – Reclame, sponsoring en telewinkelen - kan onduidelijkheid ontstaan over de vraag of artikel 11, lid 3, alleen doelt op reclameonderbrekingen of ook andere onderbrekingen, bijvoorbeeld onderbrekingen door nieuws- of infotainmentprogramma's.

Ter verduidelijking – en dus ter voorkoming van juridische procedures – stelt Nederland voor om bij een herziening artikel 11, lid 3, zo te formuleren dat over de strekking – bescherming van de integriteit - geen onduidelijkheid kan ontstaan. Dit zou kunnen door artikel 11, lid 3, als apart artikel buiten hoofdstuk 3 te plaatsen dan wel door in artikel 11, lid 3, toe te voegen –*dan wel onderbrekingen van andere aard-*. In een overweging kan worden verduidelijkt dat het daarbij niet gaat om onderbrekingen in het geval van calamiteiten.

5. Reclame voor bepaalde producten (artikelen 13, 14 en 15)

Nederland is van mening dat de huidige bepalingen op dit moment voldoen. Op nationaal niveau is een discussie ten aanzien van artikel 15 van start gegaan.

6. Duur (artikelen 18 en 18 bis)

Artikel 18: 'telewinkelspots' en 'reclamespots'

In artikel 18 van de richtlijn wordt onderscheid gemaakt tussen 'telewinkelspots' en 'reclamespots'. Nederland acht dat onderscheid onpraktisch en onnodig en stelt voor het te schrappen. Een maximum percentage van 20% per klokuur voor (alle vormen van) reclame wordt voldoende geacht.

Art 18 bis: telewinkelen door netten die zich niet uitsluitend met telewinkelen bezighouden

Nederland is er voorstander van om de bepaling in het tweede lid te verruimen door telewinkelen ook toe te staan van 24.00 tot 6.00 uur. Van 6.00 uur tot 24.00 uur mag de totale duur van telewinkelen niet meer dan drie uur bedragen.

Overigens vraagt Nederland aandacht voor de volgende ontwikkeling die de doelstelling van de richtlijn kan ondermijnen. Omroeporganisaties kunnen een aparte toestemming aanvragen voor een zender die zich geheel aan telewinkelen wijdt. Die zender deelt vervolgens een net/kanaal met een andere omroep met als gevolg dat er meer dan de huidige toegestane drie uur per dag telewinkelen op een net/kanaal wordt uitgezonden.

7. Sponsoring (artikel 17)

Verwezen wordt naar pagina 1, Algemeen, onder "onafhankelijkheid van de informatievoorziening" (uitbreiden sponsorverbod naar politieke programma's en consumenteninformatieprogramma's).

8. Nieuwe reclametechnieken

Er dient duidelijkheid te komen in hoeverre nieuwe reclametechnieken in overeenstemming zijn met de Richtlijn. Daarvoor is volgens Nederland een wijziging van de richtlijn niet noodzakelijk. Een interpretatieve beleidslijn van de Commissie, die door de lidstaten wordt ondersteund, kan volstaan om nieuwe reclametechnieken te reguleren. Daarin kunnen in algemene zin op Europees niveau de uitgangsprincipes met betrekking tot nieuwe reclametechnieken worden vastgelegd.

Een aantal uitgangspunten is volgens Nederland van belang. Nieuwe reclametechnieken mogen geen concessie doen aan het beginsel van de journalistieke onafhankelijkheid en er behoort een duidelijke scheiding te zijn tussen het programma en de reclame-uiting. Het is wenselijk dat bij het toestaan van nieuwe reclametechnieken de bepalingen inzake de consumentenbescherming op overeenkomstige wijze worden toegepast.

Virtuele reclame

In Nederland is virtuele reclame bij sportevenementen toegestaan maar uitsluitend op plaatsen waar ook in werkelijkheid reclame te zien is (de gebruikelijke reclameborden rondom de locatie waarop het evenement plaatsvindt). Ten behoeve van de integriteit van de sport en het plezier van de kijker wil Nederland dat uitgangspunt blijven hanteren. Andere beginselen die een rol kunnen spelen bij het opstellen van een mededeling van de Commissie zijn opgenomen in het EBU memorandum over virtuele reclame (“The need for a clear framework for virtual advertising; Proposed rules and principles”).

Splitscreen

Tijdens langdurige evenementen waarin geen ‘*natural breaks*’ voorkomen biedt splitscreen een mogelijkheid om reclame uit te zenden waarbij tegelijkertijd de kijker in voldoende mate in staat blijft om het verloop van het evenement te volgen. Voorbeelden daarvan zijn de Formule 1, wielervedstrijden en langdurige muziek-evenementen.

Nederland wil splitscreen bij langdurige evenementen, zonder ‘*natural breaks*’ (in de zin van artikel 11, lid 2, van de Richtlijn) toestaan, onder de volgende voorwaarden. Er dient een duidelijk optisch onderscheid te worden gemaakt tussen de inhoud van het programma en de reclameboodschap. De 20 minutenregel zoals opgenomen in artikel 11, lid 4, van de Richtlijn, dient in acht te worden genomen en de splitscreen uitzendingen dienen mee te tellen voor het percentage reclame. Voorgesteld wordt in de mededeling op te nemen wat de verhouding dient te zijn van het schermoppervlak voor het gedeelte reclame en het gedeelte waarin het programma doorloopt. Het is van belang dat het evenement nog goed gevolgd kan worden door de kijkers.

Interactieve reclame

Voor interactieve reclame is op dit moment geen reden om over te gaan tot regulering op Europees niveau. Daarvoor zijn de technologische- en marktontwikkelingen nog te veel in beweging. Eerst indien duidelijk is in welke mate interactieve televisie, en meer specifiek interactieve reclame, toepassing zal vinden in de verschillende lidstaten van de Europese Unie kan bezien worden welke problemen dit oproept die vragen voor oplossingen op Gemeenschapsniveau. Wel is van belang dat het voor de kijker duidelijk is wanneer hij het interactieve domein binnen treedt. De oplossing die de Britse toezichthouder ITC hiervoor gekozen heeft, kan dienen als startpunt voor een discussie hierover.

Aanvullende opmerking

“Natural breaks” bij (sport)evenementen

Tussen de lidstaten blijkt in veel gevallen verschil te bestaan in het beleid ten aanzien van de televisieregistratie van (sport)evenementen. Eén van de onderwerpen die in dat verband een rol spelen is de definitie van ‘*natural breaks*’. De Richtlijn bepaalt dat bij sportprogramma’s en andere vergelijkbare evenementen alleen tussen de zelfstandige onderdelen of tijdens de pauzes reclame en telewinkelspots mogen worden ingevoegd (artikel 11, lid 2, van de Richtlijn).

Nederland acht het wenselijk om meer eenheid in het beleid van de lidstaten te brengen als het gaat om het definiëren van ‘*natural breaks*’ bij (sport)evenementen.

Onderbreking van (sport)evenementen is een grensoverschrijdend vraagstuk, in het bijzonder bij internationale evenementen. Afstemming op Europees niveau kan plaatsvinden door middel van een mededeling van de Commissie, te bespreken in het contact comité. Overleg met internationale sportbonden is daarbij van belang.

THEMA 4 BESCHERMING MINDERJARIGEN EN RECHT VAN WEERWOORD

I. Bescherming van minderjarigen en de openbare orde

1. Artikel 22 Bescherming minderjarigen

Nederland heeft de implementatie van de herziene richtlijn aangegrepen om het stelsel voor de bescherming van minderjarigen aan te passen. Een centrale rol is daarbij weggelegd voor de zelfregulering. Als zelfreguleringsorganisatie is het Nederlands Instituut voor de Classificatie van Audiovisuele Media (NICAM) erkend, een samenwerkingsverband van branche-organisaties voor omroep, film, video- en DVD-distributie. De Mediawet biedt met name voor televisie hier het wettelijk kader. Deze wetgeving heeft geen problemen opgeleverd. De geïntegreerde benadering voor film, televisie en video heeft duidelijk positieve effecten in de samenleving opgeleverd. Ook biedt zij mogelijkheden voor beschermingsmaatregelen en voorlichting wanneer dezelfde producten via internet worden verspreid.

Artikel 22, lid 1, is letterlijk in de Mediawet overgenomen. Het toezicht en de handhaving daarvan zijn niet ondergebracht bij de zelfregulering maar bij de toezichthouder, het Commissariaat voor de Media. In de toelichting op de wet is aangegeven dat het bij mogelijke ernstige schade met name gaat om harde pornografie en extreem geweld. Recent is aan het parlement nog eens aangegeven dat het Commissariaat voor de Media bij zijn toezichtsbeleid het uitgangspunt hanteert dat van ernstige schade sprake is bij overtreding van een strafrechtelijke bepaling of bij bepaalde vormen van extreme porno samengaand met extreem geweld. In de praktijk vindt de uitwerking van het onderscheid plaats op basis van een case-by-case benadering. Over de afbakening tussen de werkgebieden van het Commissariaat (lid 1) en het NICAM (lid 2) hebben deze organisaties in een convenant afspraken gemaakt.

Nederland onderkent dat ten gevolge van sociale en culturele verschillen het effect van eenzelfde uitzending in verschillende lidstaten op minderjarigen ('schade' dan wel 'ernstige schade') kan verschillen. Het blijft daarom van belang dat de richtlijn ruimte voor nationale interpretatie biedt.

Door de toenemende invloed van nieuwe media nemen de nationale verschillen wel af. Zo bleek voor computerspellen een pan-Europese aanpak mogelijk. Door uitwisseling van ervaringen en overleg tussen overheden, toezichthouders en zelfreguleringsorganisaties op Europees niveau kan verder gedeeltelijke harmonisatie plaatsvinden. Dat geldt bijvoorbeeld voor de wijze van inhoudsbeschrijving en het gebruik van symbolen. De Commissie kan hierbij een stimulerende rol spelen.

Nederland acht het niet noodzakelijk om voor betaaltelevisie dezelfde uitzendtijden te hanteren als voor uitzendingen op het open net. Wel dient dan te zijn voorzien in

technische maatregelen (o.a. een pincode) die waarborgt dat minderjarigen de uitzendingen normalerwijze niet zullen zien.

Ten slotte is het gewenst om de formulering over het gebruik van symbolen in artikel 22, lid 2, aan te passen aan de nieuwe technische mogelijkheden. Zo lijkt vertoning aan het begin van het programma aangevuld met de mogelijkheid via teletekst of de decoder (bij digitale televisie) de symbolen op te roepen ook aan het doel van deze bepaling te beantwoorden. De Commissie kan standaardisatie op dit punt bevorderen.

2. Artikel 22a Verbod van uitzendingen die aanzetten tot haat

Nederland heeft geen problemen met de implementatie en toepassing van dit artikel. Co-regulering of zelfregulering op dit gebied is onwenselijk.

3. Artikel 2 bis, lid 2 Uitzondering op de doorgifteplicht bij inbreuk op artikelen 22 en 22 bis

Nederland heeft geen gebruik gemaakt van de mogelijkheid om deze bepaling in nationale regelgeving op te nemen. Nederland heeft vertrouwen in een voldoende bescherming van minderjarigen in andere lidstaten, waardoor een ingrijpende maatregel zoals opgenomen in artikel 2 bis, lid 2, mede in het licht van de vrijheid van meningsuiting niet opportuun wordt geacht.

4. De aanbeveling voor de bescherming van minderjarigen en de menselijke waardigheid.

De aanbeveling is een inspiratiebron geweest bij de introductie van zelfregulering voor meerdere branches tegelijk. Het is in overeenstemming met de aanbeveling om door middel van zelfregulering het effect van classificatie van producten te verbreden naar andere distributievormen. Het digitaal meegeven van inhoudsbeschrijvingen, classificaties en leeftijds aanduidingen biedt nieuwe mogelijkheden voor bescherming van minderjarigen. Nederland meent dat de inhoud van de aanbeveling ook voor de komende jaren adequaat is.

II. Artikel 23 Recht van weerwoord

Nederland is van mening dat de huidige bepaling voldoet en heeft geen behoefte aan wijzigingen.

THEMA 5 TOEPASSING VAN DE RICHTLIJN

I. Jurisdictie (artikel 2)

Nederland is van mening dat de criteria zoals opgenomen in artikel 2 van de Richtlijn op zichzelf voldoende duidelijk zijn. Het Commissariaat voor de Media heeft geen problemen ondervonden om op grond van de vestigingscriteria te bepalen of zenders onder zijn bevoegdheid vallen.

Nederland kan zich niettemin voorstellen dat in een gewijzigde Richtlijn wordt gekozen voor een ander systeem. In de zaak betreffende de jurisdictie van de zenders RTL4 en RTL5 van de Holland Media Groep wees het Commissariaat voor de Media op het volgende. Het prevaleren door de Commissie van de *uiteindelijke bestuurlijke verantwoordelijkheid* bij het vaststellen van de jurisdictie (in plaats van de lidstaat waarin de *daadwerkelijke omroepactiviteiten* zich afspelen), kan ertoe leiden dat straks nog maar een paar lidstaten over een groot aantal zenders de jurisdictie uitoefenen. De jurisdictie komt dan immers te liggen bij de lidstaat waar het moederconcern c.q. grootaandeelhouder gevestigd is. In het licht van de toenemende concentratie binnen de media zal deze ontwikkeling alleen maar toenemen, hetgeen Nederland ongewenst acht.

Naast deze ontwikkeling dient gewezen te worden op het volgende. Overweging 14 van de richtlijn (97/36) ziet op zenders die in de ene lidstaat zijn gevestigd maar waarvan de activiteiten volledig of hoofdzakelijk op een andere lidstaat zijn gericht ('delocalisation'). Een lidstaat behoudt het recht om maatregelen te nemen als de keuze van vestiging is geschied om zich te onttrekken aan de wetgeving van die andere lidstaat. "Het onttrekken aan de wetgeving van een andere lidstaat" gaat uit van een negatieve benadering en is bovendien zeer moeilijk aan te tonen.

Nederland is van mening dat er een ander (meer positief) criterium zou moeten gelden om te bepalen in welke lidstaat een zender gevestigd is, die meer recht doet aan de situatie dat zenders in een bepaalde lidstaat zich volledig of hoofdzakelijk op een andere lidstaat richten. Daarbij dient tevens gedacht te worden aan zenders die in verschillende landen een vergelijkbaar basisprogramma uitzenden, maar in ieder land specifieke (op dat land gerichte) programma-onderdelen invoegen. Nederland stelt voor bij het vaststellen van de jurisdictie rekening te houden met de lidstaat waarop een zender zich richt, waarbij als criteria zouden kunnen gelden de vraag in welke lidstaat zich het overgrote deel van de kijkers naar de zender bevindt en op welke lidstaat de zender haar reclameboodschappen (overwegend) richt.

II. Contact Comité (artikel 23a)

1. *Taken Contact Comité*

In artikel 23 bis, lid 2, onder a, zou de rol van het contact comité ten aanzien van praktische toepassingsproblemen bij artikel 2 duidelijker geformuleerd kunnen worden. In de zaak betreffende de jurisdictie inzake RTL4 en 5 van de Holland Media

Groep achtte de afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State het in het kader van de zorgvuldigheid noodzakelijk dat de kwestie uitdrukkelijk en onder verwijzing naar mogelijke gevolgen, voorzien van een schriftelijke uiteenzetting, in het contact comité geagendeerd werd. De rechtbank Amsterdam beoordeelde dat als een inspanningsverplichting om tot overeenstemming te komen, omdat een resultaat niet afgedwongen kan worden. Nederland acht het wenselijk dat op Europees niveau duidelijker geformuleerd wordt of de taak in artikel 23 bis, lid 2, onder a, bij kwesties inzake jurisdictie een verplichtend karakter heeft, mede in het licht van artikel 10 EG-Verdrag en overweging 13 van de richtlijn (97/36).

2. Co-regulering of zelfregulering

Het Contact Comité biedt een forum voor uitwisseling van ervaringen met co-regulering of (geconditioneerde) zelfregulering. Zie ook artikel 23 bis, lid 2, onder e (uitwisseling van informatie tussen de lidstaten en de Commissie over audiovisuele regelgeving).

Nederland acht een Europees model voor co-regulering of (geconditioneerde) zelfregulering niet opportuun. Er is zeer veel verscheidenheid tussen de lidstaten bij het gebruik en de toepassing van vormen van co-regulering of (geconditioneerde) zelfregulering. Bovendien kan de vraag gesteld worden of er Europeesrechtelijk gezien wel een basis is voor een dergelijk Europees model.

Pan-Europese samenwerking van zelfreguleringsorganisaties dient gebaseerd te zijn op vrijwilligheid. Zelfreguleringsorganen kunnen wel aangemoedigd worden tot een gezamenlijke afstemming of aanpak van uitvoering. Zie bijvoorbeeld de door Europese producenten en distributeurs van computerspellen en videogames ingevoerde gemeenschappelijke standaard voor de leeftijdsclassificatie van games (Pan European Game Information).

III. Rol van de nationale toezichthouders (binnen het contact-comité)

De Commissie werpt de vraag op of er behoefte is aan een apart overlegplatform met de media-toezichthouders.

Nederland meent dat instelling van een apart overlegplatform met de nationale toezichthouders, naast het reeds bestaande contact-comité met de lidstaten, ongewenst is.

Nederland geeft er de voorkeur aan om naast een vertegenwoordiger van de lidstaten in het contact-comité ook een vertegenwoordiger van de toezichthouder af te vaardigen. Dat is in de Nederlandse delegatie reeds het geval. Nederland wijst erop dat het contact-comité (artikel 23 bis) onder meer tot taak heeft om te spreken over toepassingsproblemen bij de tenuitvoerlegging van de Richtlijn; om die reden ligt het voor de hand de toezichthouders bij dat overleg te betrekken.

Mocht de Commissie op enig moment behoefte hebben aan separaat overleg met de toezichhouders, dan kan zij gebruik maken van de EPRA (European Platform for Regulatory Authorities), met 43 toezichhouders uit 35 landen. De Commissie is als waarnemer aanwezig bij EPRA-vergaderingen.

THEMA 6 TOEGANG TOT KORTE FLITSEN VAN EVENEMENTEN DIE ONDERWERP VAN EXCLUSIEVE RECHTEN ZIJN

Een onderscheid dat bij toegang tot flitsen van evenementen een rol speelt is die tussen algemene nieuwsfeiten gerelateerd aan een sportevenement (bijvoorbeeld rellen rondom een wedstrijd) en sportnieuws (bijvoorbeeld de uitslagen van wedstrijden of flitsen van doelpunten). De eerste categorie wordt doorgaans uitgezonden in nieuwsprogramma's en de tweede categorie in sportjournaals of sportactualiteitenprogramma's.

Naar de mening van Nederland zou een flitsenregeling beperkt moeten worden tot de eerste categorie. Daarmee wordt de periode voor sportinhoudelijke televisieverslaggeving van de exclusieve rechthouder gerespecteerd en kunnen partijen zelf afspraken maken over het mogen uitzenden van flitsen van sportinhoudelijke aard.

Een communautaire regeling is wenselijk ten behoeve van harmonisatie van de verschillende regelingen die reeds in de lidstaten bestaan. Nederland is voorstander van een communautaire regeling inzake een gratis flitsenregeling van maximaal 90 seconden ten aanzien van flitsen van algemene nieuwsfeiten, uitsluitend voor gebruik in nieuwsprogramma's. Wat nieuwsprogramma's zijn dient dan wel gedefinieerd te worden. Nieuwsflitsen zouden direkt na afloop van een (sport)evenement uitgezonden moeten kunnen worden.